

xuanpin

玄牝

Rejtélyes nőiség

A *xuanpin* (83. ábra) széles körben ismert, ám titokzatos fogalom, amelynek legkorábbi fölbukkanása a *Daode jing* 6. szakaszában található. A rejtélyes nőiség „a völgy szelleme (**gushen*), [aki] nem hal meg”, illetve „kapuja...Ég és Föld gyökere”. A **Liezi* első fejezete (ford. Graham 1960, 18) a rejtélyes nőiséget a transzcendentális eredettel azonosítja, amely anélkül hozza létre a dolgokat, hogy ő maga létrejött volna, és anélkül változtatja azokat, hogy ő maga megváltozna. A **neidan* alkimisták a rejtélyes nőiséget művészetük alapjaként tartják számon, és a végső igazságként jellemzik: a *dao*-hoz hasonlóan – mondják – nincs sem benne, sem rajta kívül semmi. A rejtélyes nőiség az eredendő lehelet (**yuangqi*), a „teljes fölébredés” (*yuanyue* 圓覺), valamint a legfőbb nemlétezés, amely a legfőbb létezéssé bontakozik ki (**wu* és *you*). A közép szimbólumaként rejtélyes völgynek (*xuangu* 玄谷), rejtélyes átjárónak (**xuanguan*), az Ég szívének (**tianxin*) vagy szívnek (**xin*) is nevezik, valamint a sárga hölgy (*huangbo* 黃婆), illetve a sárga udvar (*huangting* 黃庭) szinonimája. Azt állítják róla, hogy ahhoz a nyíláshoz hasonló, amelyet Hundun Császár 混沌 (a káosz) testén vágtak a **Zhuangzi* anekdotájában (lásd a **hundun* szócikknél).

83. ábra. A rejtélyes nőiség (*xuanpin*, szó szerint „rejtélyes [=férfi] és női”), a *yin* és a *yang* összekapcsolódásának jelképeként. A két trigram a *li* 離 ☲ (*yin* a *yang*-ban, avagy a valódi *yin*) és a *kan* 坎 ☵ (*yang* a *yin*-ben, avagy a valódi *yang*). A képaláírás így szól: „Az üresség és a nemlétezés völgye, Ég és Föld gyökere, rejtély a rejtélyben, a csodák kapuja.” **Xinzhben shishu* (Tíz könyv a tökéletesség műveléséről; CT 263), 9.3.a.

A *xuanpin*-nel kapcsolatos „kapu” képzele arra utal, hogy a nemlétezés és a létezés határán álló átjáró, amely lehetővé teszi, hogy a *yin* és a *yang* kapcsolatba lépjen egymással, az a hely, ahol a *yang* megnyílik és a *yin* bezárul. Valóban kettős ez a kapu csakúgy, mint a közép képzele a taoizmusban, s ezért a világ dinamikus kétosztatúságát sugallja: a **xuan*, a rejtély az Éggel azonos, a *pin*, a nőiség a Földdel. Koszmikus szinten a rejtélyes nőiség a föntit és a lentit jelenti, és a *qian* 乾 ☰ (tisztá *yang*), valamint a *kun* 坤 ☷ (tisztá *yin*) trigram jeleníti meg. Alkímiai nyelvezeten a háromlábú üstöt és a tűzhelyet (**dinglu*) jelenti: az egyik fölül (a *qian*, avagy a *yang*), a másik alul (a *kun*, avagy a *yin*).

Egyes taoista szerzők megkülönböztetik a benső rejtélyes nőiséget, amely a valódi lehelettel (*zhenqi* 真氣) azonos, a külsőtől, amely a valódi leheletet helyreállító (*bu* 補) valódi szellem (*zhen Shen* 真神); ezeket benső és külső gyógyíreknek (*neiyao* 內藥 és *waiyao* 外藥) is nevezik. A lelki-testi létezés szintjén a rejtélyes nőiség képe a szellem és a test egyesítését mutatja be. Számos testi megféleltetése van. A **Laozi Heshang gong zhangju* alapján egyes szerzők szerint a *xuan* az orrot jelenti, ami az Éggel áll kapcsolatban, míg a *pin* a szájra utal, és a Földdel áll kapcsolatban. Más szövegek a *xuan*-t a felső cinóbermezővel (**dantian*), azaz a homlokkal azonosítják, a *pin*-t pedig az alsóval, amely a köldök alatt található. Megint más szerzők a *xuanpin*-t a két vese közötti területre, illetve a szív két nyílásához helyezik – előbbi a lehelet óceánjával (*qihai* 氣海), utóbbi a **nivannal* áll kapcsolatban. Ugyanakkor a *neidan* szövegek rendszerint kihangsúlyozzák, hogy a *xuanpin* helyét nem határozhatjuk meg pontosan a testben, mert a középhez hasonlóan nincs alakja, iránya, rögzített helye.

Isabelle ROBINET

Chen Guofu 1963, 242–43; Despeux 1994, 87–89; Robinet 1998a

※ *gushen*; *tianxin*; *xin*; *xuanguan*

Felhasznált irodalom

Chen Guofu 陳國符, 1963. *Daozang yuanliu kao* 道藏源流考 (Tanulmányok a Taoista kánon eredetéről és kialakulásáról). 2 kötet, Beijing, Zhonghua shuju.

Despeux, Catherine, 1994. *Taoïsme et corps humain: Le Xiu zhen tu*. Paris, Guy Trédaniel.

Robinet, Isabelle, 1998a. “La ‘Mère’ et la ‘Femelle obscure’ de Laozi.” In Cazenave 1998, 137–67.

Cazenave, Michel, szerk., 1998. *La face féminine de Dieu*. Paris, Noésis.

A fordítás alapjául szolgáló forrás:

Fabrizio Pregadio, szerk.: *The Encyclopedia of Taoism* (Routledge, London és New York, 2008), 1138–1139. o.

Fordította: Dr. Drimál István

Szerkesztette: Horváth Gábor

A fordítás az Aranyelixír Kiadó blogján jelent meg, amennyiben a magyar fordításból kíván idézni vagy részleteket felhasználni, forrásként az alábbi linket és a megtekintés dátumát tüntesse fel:

Forrás: <http://www.aranyelixir.hu/content/rejtelyes-noiseg> (megtekintés dátuma).

Hungarian translation © Dr. Drimál István, 2013

© Aranyelixír Kiadó, 2013

További cikkek és tanulmányok megjelenéséről tájékozódjon honlapunkon:

<http://www.aranyelixir.hu/blog>